

Motion till riksdagen

1988/89:N227

av Hans Göran Franck m.fl. (s)
Demokratisering av näringslivet

Den statliga ägarutredningen, som tillsattes 1985, har nyligen framlagt sitt betänkande. Därav framgår bl.a.:

De största ägarna i svenskt näringsliv har skaffat sig ännu mer makt och ägande de senaste tio åren. Under hela efterkrigstiden har ägandet i näringslivet förskjutits från hushållen till företag och andra institutioner. Den processen har gått fort de senaste åren. Bara under första hälften av 1980-talet minskade de enskilda personernas andel av börsvärdet från 35 till 25 procent, och tillbakagången fortsätter.

Företag som Volvo och Skanska har i allt större utsträckning tagit över enskilda personers roll som kontrollerande ägare i företag.

Ägandet har koncentrerats ännu mer. 1978 hade den störste enskilde ägaren i ett företag i genomsnitt 20 procent av aktierna. 1988 var siffran 29 procent. Ännu starkare blir koncentrationen om man ser till röstandelen.

Volvo och Skanska kontrollerar nu så många andra företag att de befinner sig bland de tio största ägarna i landet. Dessa två företag har till följd av ett omfattande ömsesidigt (korsvist) och cirkulärt ägande ingen egen kontrollerande ägare.

Utredningen innehåller inte några konkreta förslag för att utveckla och stärka inslag av ekonomisk demokrati i näringslivet.

För att åstadkomma en ökad demokratisering bör följande frågor bli föremål för särskild uppmärksamhet och förslag

1. de anställdas inflytande
2. stat och kommuners inflytande och samarbete med företagen
3. de små aktieägarnas inflytande
4. valen av representativa organ och församlingar i företagen
5. det korsvisa eller cirkulära ägandet
6. det utländska inflytandet i näringslivet.

Det är sålunda nödvändigt att översynen fortsätter samt att förslag framläggs för en mer djupgående demokratisk förändring inom näringslivet.

Hemställan

Mot. 1988/89

N227

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av fortsatt översyn med förslag till ett vidgat demokratiskt inflytande i näringslivet.

Stockholm den 19 januari 1989

Hans Göran Franck (s)

Nils Nordh (s)

Lennart Nilsson (s)

Iris Mårtensson (s)

Christina Pettersson (s)